

sequens evitatio, seu, ut ita dicam, [declinatio] scientia media, non sufficiens salva libertatem: ergo prob. antec. Ex Tridentino *sess. 6. c. 5.* & *can. 4.* debemus posse resistere ipsi auxilio efficaci, illudque abjecere: ergo debemus in sensu composito illius, seu illi ut collato, posse dissentiri: ergo non tantum debemus posse illud impidire. Nec dicas, debere nos tantum posse illi resistere, si non deur scientia media reflexa de eo non dando, nisi consensus sequatur; nam DEUS prædestinatus eas gratias actu felicit, & dat, quibus prævidet confessuros, datus alias, si viderit his non confessuros: (ita docere nostros iussit P. Claudio. *an. 1612.* de quo decreto plura inferius, n. 614, quando agemus, an prædestinatio sit certis mediis allata) ergo saltem circa collationem gratiae prædestinatis factam datur hac scientia, & tamen etiam isti collato jam auxilio debeni posse dissentire: ergo hac scientia debet esse à prædestinatis impeditibilis: ergo etiam ab aliis; quia nulla est ratio in oppositione.

Ulterius ponatur casus, quod DEUS habeat hanc scientiam reflexam: *Si non videremus consensum, non darem usum auxilium:* simul per directam videtur confessum, & det auxilium: in tali casu non potest evitari auxilium, postquam illud collatum jam est: & tamen etiam tunc in statu physico debet homo, quando jam habet auxilium, esse liber: ergo neque potest evitari scientia, sed debet posse impidire. prob. ant. auxilium constituit actum proximum proximum: ergo non potest impidiri sive libertate; quia libertas evitando, vel impidiendo auxilium, impidire, vel destrueri seipsum. verbo: debet homo esse liber, non quidem in sensu composito cuiuscumque scientia, sed tamen in sensu composito cuiuscumque auxiliis: sive libertas ei pro statu, sive actualiter, collata est: ergo ad salvandam libertatem non suffici impeditio auxiliis, seu evitatio scientia media reflexa. Resp. concedo, quod respōsio prior, nempe, posse impidiri auxilium, & evitari scientiam dictam, non sufficiat pro omni casu: est tamen bona pro casu, quo nondum ponitur collatum auxilium: in altero autem casu debet scientia media esse impeditibilis: quod quomodo fieri possit, ostendetur solutione sequentis objectionis.

ARTICULUS XIV.

Solvitur ultima objec̄tio.

Ob. ultimò. Predicūs actus scientia media reflexa se tolleret libertatem hominis, falso quod speciem: & simul esset inimpeditibilis: ergo non potest dari. prob. ant. libertas quod ad speciem est, quod Petrus habeat potentiam consentendi, & dissentendi auxilio; atqui, dātā eā scientia media, potest quidem Petrus consentire, vel etiam pure non consentire, & non consentiendo impidire collationem auxiliis, tamen nunquam potest dissentire, seu conjugante cum auxilio diffensum positivum; quia alias falsificaret scientiam DEI: ergo non habet libertatem quod speciem.

Objectio hac Hispanorum Recentiorum

am

est valde subtilis. Et potest quidem hæc difficultas objici, supponendo omnia in statu purè conditionato seu objectivo, ita, ut etiam collatio gratia concepitur tantum conditionate existens; quia re ipsa est eadem difficultas, nisi quod tunc Petrus non debeat ostendī absolute liber ad impedientiam scientiam reflexam, sed tantum conditionate. Si tamen ostensum fuerit, quod Petrus, si absolutè acceperit gratiam, possit absolutè libere eam scientiam impidire, facile inde inferetur, quod futurus sit etiam conditionate liber ad eandem impedientiam, si ponatur gratiam tantum conditionate accepisse, & non ipsam gratiam collationem impeditam fuisse: qua ratione, ut supra diximus, scientia reflexa evitata fuisse.

Et hinc (quia sic clarior videtur futura hujus rei fatis ex le obscure soluto) supponamus, Petrum actu habere auxilium, datum sub scientia media reflexa, de eo non dando sub prævisione diffensum, & simul sub scientia media directa de futuro confessu: si enim ostendatur, Petrum ut actualiter instructum eo modo gratia, posse absolute impidire dictam scientiam medium reflexam, facile inferetur, eundem etiam possit idem conditionate sub conditione: si est instrutus tali gratia sub tali scientia. Ubi insuper noto (quod est alias clarum) Petrum, si actu gratia instrutus non sit, non habere actu ullam libertatem, nec ad speciem, nec ad exercitium: consequenter nec potentiam impediendi scientiam medium reflexam. Et si ponatur nec conditionate instrutus gratia, nec habebit in statu conditionato, vel objectivo, talem libertatem, aut potentiam impidiendi eam scientiam. His positis

Resp. neg. ant. ad prob. conc. maj. dist. min. quod 2dam partem. Petrus non potest dissentire in sensu composito scientia. conc. min. in sensu diviso, neg. min. & insuper nego, hanc scientiam esse inimpeditibilem à Petro, si deur in DEO. ita Gorman de DEO num. 990. Thyrus Gonzalez tom. 1. secl. 2. quæst. disp. 21. seq. 3. num. 15. & alii contra Martinez de DEO controver. 4. disp. 6.

510. Ad hæc intelligenda notandum, quod veritatem propositionis conditionalis non possit impidire ille, qui tantum potest impidire purificationem conditionis. e. g. veritatem hujus propositionis: *Si Paulus mihi daret gladium, ego ipsum occiderem:* non potest impidire Paulus, licet possit negare gladium; nam, eti neget, & sic impidat veritatem absolutam, seu occisionem absolute factam, non tamen impedit veritatem conditionatum, seu occisionem conditionate faciendam; quia tamen manet verum, quod occidet, si gladium daret.

Unde veritatem supradictæ scientia media reflexa: *Si viderem, quod Petrus dissentire, si haberet auxilium A, non darem hoc auxilium:* non potest Petrus impidire, præcisè ex eo, quod possit impidire purificationem conditionis, seu scientiam medium directam de diffensu; quia semper manet vera propositionis conditionalis, licet non purifetur conditionis. Igitur, ut quis possit impidire veritatem conditionalis, requiritur, ut possit impidire, ne, posita etiam conditione, sequatur conditionatum, e. g. in superiori exemplo, debet posse impidire occisionem, etiam

An detur Scientia Media Reflexa.

am posita datione gladii: quod posset ille, qui me instructum gladio e. g. ligaret, ne gladio ut possem: & in nostro exemplo scientia media reflexa, ut quis possit eam impidire, debet posse facere, ut, posita etiam scientia media directa de diffensu: habet dein scientiam medium directam de futuro confessu: consequenter auxilium: seu debet posse facere, ne detur auxilium tantum per decretum prædefinitivum: sed ut etiam daretur per decretum purè permittivum. Uno verbo: decretum DEI de non dando auxilio, nisi sub prævisione confessu, debet esse impeditibile à Petro: at hoc quomodo?

511. Resp. Petrum quidem non posse antecedenter ad omnem suppositionem impidire decretum DEI de dando auxilio: sed tamen id posse, supposito voluntate Divina, qua DEUS Petrum volunt liberum; hac enim supposita, potest impidire omnem decretum essentialiter conexum cum actu suo libero, ne scilicet evertatur eius libertas: ergo casu, quo detur ipsi aliquid auxilium in ordine ad eliciendum actu liberum per decretum essentialiter conexum cum eo actu, debet illud posse impidire: ergo etiam debet posse impidire decretum DEI conferenti auxilium ita, ut id non conferret, si prævideret diffensum: five hoc decretum debet esse à Petro impeditibile, & Petrus debet posse hoc auxilium conjungere cum diffensu. Qua ratione etiam potest impidire scientiam medium reflexam ex dictis num. 510. quia potest facere, ut stante scientia media directa de diffensu, tamen detur auxilium. Dico: debet posse hæc facere, quamvis nunquam sit facturus: sicut etiam potest impidire scientiam medium directam, quia DEUS habet, quamvis nunquam impediturus sit.

512. Dices 1. Petrus tantum potest impidire scientiam medium directam, vel ad eam determinare; adeoque tantum potest impidire, vel purificare hypothesis scientia media reflexa; ergo non potest impidire veritatem conditionatum, seu scientiam medium reflexam. Resp. neg. ant. Hoc ipso, quod possit Petrus, etiam facta, jam collatione gratia, pro libito impidire, vel verificare quamlibet scientiam medium directam, potest veritatem scientia media reflexa impidire; nam si habens gratiam impidet scientiam directam de confensu, ex ipso conjugetur gratiam cum diffensu, adeoque faceret, ut verum sit, quod gratia haec collata sit per decretum, etiam post prævisionem diffensus; quia sine omnī decreto gratia conferri non potest.

Hoc autem non potest verum esse, stante scientia media reflexa lapsus dicta: ergo ipsam impidet: atqui Petrus post acceptam gratiam potest illam scientiam medium directam pro libito impidire: ergo. Unde in casu collati auxiliis Petrus, determinando DEUM ad scientiam medium de diffensu, non impidet conditionem, seu hypothesis, sed eam purificare; faceret tamen, ut haec posita non sequeretur conditionatum, seu negatio auxiliis; quia supponitur jam collatum, adeoque impidere veritatem propositionis conditionalis.

Quare, licet is, qui præcisè potest impidire, vel etiam ponere conditionem, non possit impidire veritatem conditionalis, tamen potest eam impidire, qui potest facere, ut pu-

rificata etiam conditione non sequatur conditionatum: quod Petrus potest, si auxilium sit collatum. Nempe in hoc casu res ita quasi contingit. Habet DEUS scientiam medium reflexam de non dando auxilio sub scientia media directa de diffensu: habet dein scientiam medium directam de futuro confessu: consequenter auxilium confert. Hoc collato Petrus est liber ad impedientiam scientiam medium directam de confessu, & determinandum DEUM ad scientiam de diffensu: quod si faceret, haberet gratiam cum prævio diffensu, adeoque per decretum permittivum; consequenter impedita fuisset scientia media reflexa de non danda gratia per decretum permittivum (non enim falsificari posset) ergo. Repeto iterum, Petrum posse impidire isti, sed non impediturum, & scientiam impeditibile esse, sed non impidientiam.

Dices 2. Scientia media directa non est prior, nec presupponitur ad scientiam medium reflexam: ergo ista non potest per illam impidiri. Resp. dist. ant. non est prior, nec presupponitur ut physicæ, vel actu existens. conc. ant. non est prior, nec presupponitur ut conditionate, vel objectivè existens, neg. ant. & conseq. Scientia media reflexa est quidem prior ad directam prioritatem aliquæ rationis, & suo modo à subsistendi consequenti, ut explicatum num. 500. at vero sub alia ratione scientia media directa est prior, & presupponitur ad reflexam, scilicet ut conditionata, & objectivè existens: in qua mutua prioritate diversi generis nullum est inconveniens: sicut nullum est in eo, quod scientia visionis sit prior tempore ad actum absolute futurum, & idem actus sit objectivè prior ad eam scientiam. Et par est ratio de actu conditionate future respectu scientia media directa.

Jam vero sicut actus noster liber conditio[n]ate futurus presupponitur objectivè ad scientiam medium directam, & ratione hujus actus potest voluntas libera impidire scientiam medium directam: sic haec ipsa scientia media directa presupponitur objective, seu tanquam objectum conditionata existens, ad scientiam medium reflexam, & ratione ipsius potest homo (ut supra jam explicatum) scientiam medium reflexam impidere; nam scientia media directa est objectum reflexæ: & quidem non tantum ex parte hypothesis, sed etiam, ex parte conditionata; cum conditionatum sit decretum, five prædefinitivum, five permittivum, quod utrumque est essentialiter conexum cum scientia media: adeoque ista, saltem tanquam terminus connexionis, ex parte conditionata videtur.

513. Dices 3. Scientia media reflexa est de actibus soli DEO liberis, sicut scientia media directa est de actibus soli homini liberis: ergo, sicut scientia media directa non est impeditibilis à DRO, ita reflexa non est impeditibilis à homine. Resp. dist. ant. scientia reflexa, latius dicta, omitt. ant. strictè dicta, subd. est de actibus liberis DEO, respicientibus tamen, & suo modo presupponentibus exercitium libertatis humanae, conc. ant. est de actibus non ita resipientibus exercitium libertatis humanae, neg. ant. & conf. nam sicut DEUS, supposito, quod hominem velit liberum (quod hic, & nunc supponitur) non potest circa actus liberos hominum facere

facere decreta connexa cum actibus, & inimpedita, sed debet facere impedibilia, & suo modo resipientia libertatem humanam; ita neque potest per scientiam medium reflexam prævidere, se elicitorum decreta connexa, & inimpedita, sed tantum impedibilia, vel non connexa.

Dices 4. Petrus nihil potest impeditre ex actu primo proximo requisito ad scientiam medium reflexam: ergo neque potest impeditre ipsam; prob. conf. qui non potest impeditre potentiam completam, neque potest impeditre ejus actum: ergo. Resp. neg. antec. potest enim impeditre statum objecti ita se habentis, prout scientia affirmat, qui status vel magis spectat ad actuū inimicū scientie necessariū verā; cū hāc dari non possit, nisi objectum se habeat, ut ipsa affirmat. Hic autem status in nostro caū est conjunctio conditionis, & conditionati tali, ut sine illa hoc non daretur. Potest autem (ut modo ostensum) Petrus facere, ut conditionatum tamen daretur, eisī non daretur conditione, adeoque potest statum objecti necessariū prærequisitum ad veritatem illius scientie impeditre, consequenter aliquid constitutivum actus primi.

Dices 5. Petrus non potest hunc statum impeditre, nisi habeat libertatem: sed hanc non habet antecedenter ad scientiam hanc reflexam: ergo. prob. mi. Petrus non habet libertatem, nisi per decretū DEI: sed hāc scientia præcedit omne decretū: ergo non habet libertatem antecedenter ad hanc scientiam: ergo. Resp. neg. mi. ad prob. iterum neg. mi. in sensu mox exponendo. Hāc scientia media non dirigit ad decretū Divinū, neque præsupponit pro priori naturā ad istū, sed potius ipsa supponit sicutē objective existentia: & præterim illa numero scientia ex parte hypothesis supponit collationem libertatis: hypothesis enim est ista: si Petrus cum hac libertate constituta ex hac gratia Sc. liberē diffidiret, non daret ei hanc gratiam Sc. ergo jam supponitur conditionare habens libertatem, & consequenter etiam supponitur decretum collativum libertatis, sicutē mediā, vel implicite: ergo jam est Petrus sufficiēti liberate instructus ad impediendam hanc scientiam in statu objective, in quo libertatem habet conditionatē. Poterit autem illam impidiere absolūte, si absolute accepit libertatem per decretum neutriū a priori dependens ad scientia media reflexa, ut jam dictum. Quod autem scientia media reflexa sit sub alia ratione prior directā, ut dictum num. 500, non refert; neque enim illa est implicata in hac mutua prioritate.

Non tamen ex hoc sequitur, quod scientia media reflexa, strictè dicta, etiam si libera homini; nam, licet hic possit eam impidere, non tamen potest eam verificare; quia ad quamcumque scientiam medium directam homo determinat, non potest DEUM potius ad hoc, quam aliud decretum determinare, neque ad ipsam collationem auxiliū; unde hāc verificatio est in potestate DEI. Potest etiam DEUS quamcumque scientiam medium reflexam determinare sumptim immediatius, quam homo impidere; quia potest, posita quacunque scientia directā, plena libertate hoc, vel illud decretum elicere. Quare absolute dicenda est hāc scientia libera DEO, sed cum aliquo respectu ad libertatem creatam, si-

cut etiam prædefinitio subsequens scientiam medium est ipsi libera: sed etiam cum tali respectu. Addo insuper, quod homo, ut eam scientiam possit impidere, debeat id habere ex confessione DEI, libertatem ei gratuitō concedentis.

Explicator ulterius responsio. DEUS confert auxilium, vel per decretum indifferens, vel per decretum permisivum, vel per decretum prædefinitivum. Primum est, que DEUS confert auxilium indifferenter, & est conjungibile tam cum consenu, quam cum disseniu. Hoc autem decretum (si datur) non est conditionatum illius scientie media reflexa, ut est manifestum; quia per hoc DEUS dat etiam datus cum disseniu. secundum est, quo DEUS dat auxilium prævium cum disseniu. Et neque hoc potest esse conditionatum in nostro caū, ut patet, sed ejus negatio; quam tamē negationem non minus potest homo impidere, quam ipsum decretum: consequenter potest DEUM determinare addandum auxilium per decretum permisivum ex suppositione, quod auxilium det, (nam non potest dare abique omni dectro) si enim Petrus instructus auxilio, sicut potest, diffidetur, & consequenter verificaret scientiam de disseniu (quo caū purificaret conditionem scientie media reflexa) eo ipso haberet auxilium per decretum permisivum, fecis, ac affirmat scientia media reflexa: adeoque hanc impidet, cum falsificare non possit.

Ubi obiter noto, DEUM nunquam date auxilium prævium cum disseniu, ita, ut non daret, si prævidet cum consenu; hoc enim decerit DEUM; quia est equivalenter velle disseniu. tertium, seu prædefinitivum est, quo DEUS dat auxilium prævium cum consenuat hoc juxta nos, cum quibus etiam infra scientiam, est impidibile ab homine: ergo à primo ad ultimum nunquam DEUS dat auxilium, nisi, vel per decretum non connexum cum auxilio, vel per impidibile.

P. Martinez de DEO sciente controv. 4. disp. 6. sect. 1. & 2da præludens suis principiis de prædefinitione antecedente scientiam medium directam contendit, hanc scientiam medium reflexam esse inimpedibile: sed rationes ejus positivas jam solvimus. Addenda tamen aliqua ejus quasi responsio ad nostra argumenta. Sit autem discutit. Ista argumentatio est mala: Petrus potest credere fide Divina, Spiritum sanctum non suffici incarnatum: sed si hoc credit fide Divina, Spiritus sanctus non est incarnatus: ergo potest facere, ut Spiritus sanctus non sit incarnatus: ergo etiam ista nostra est mala: Petrus potest diffidire hāc auxilio: sed si diffidet hāc auxilio, non datur scientia illa media reflexa: ergo potest facere, ut non datur scientia illa media reflexa. Sed si hāc argumentatio est mala, scientia illa non est impidibilis: ergo.

Resp. conc. ant. neg. cons. disparitatem assignat ipse Author sub finem citate sectionis 2de §. interim. In prima argumentatione potentia credendi in Petro sequitur negationem incarnationis Spiritus Sancti, & hanc jam prælupponit; nisi enim hāc prælupponeatur, non posset credi; unde non sequitur, quod Petrus posse eam negationem facere; quia non debet posse facere,

Exponitur difficultas circa Libertatem DEI.

111

primi, tum etiam actus 2di, seu volitionem, amorem, odium &c. Distinguuntur etiam in DEO voluntas signi, & voluntas beneplaciti, de qua distinctione S. Thomas 1. part. quest. 19. art. 11.

Objectum autem materiale voluntatis Divinæ, & quidem primarium, ac necessarium, est ipse DEUS à se necessario amatus: ziarium autem, & liberum sunt creature, quas DEUS, saltem efficaciter, non debet amare (quidquid sit de ineffaci complacentia, de qua vide Arriagan de DEO disp. 24. sect. 6. an autem eam num 44. rite prober, ipse tecum statues) nec enim voluntas infinita necessaria rapitur ad amandas efficaciter creature limitata perfectio-nes. Objectum autem formale, non physicè, sed intentionaliter motivum, iterum primarium est DEUS: ziarium etiam aliquando creature, quas DEUS, licet amet propter se, tanquam finem ultimum, tamen etiam amat propter ipsam earum bonitatem, tanquam finem non ultimum: quia iterum proportionaliter accipienda sunt, sicut dicta num. 30. & sequentibus de objecto cognitionis Divinæ.

Suppono 2dd, DEUM esse liberum, tum ex dictis num. 130, tum quia Scripturæ psalm DEO tribuant libertatem, & electionem. Sic psal. 93. v. 1. DEUS ultionum liberè egit. 1. Reg 16. v. 8. Nec hunc elegit Dominus &c. & contentum unanimitate Patres apud Ruiz, & Petavium. Suppono 3rd, DEUM esse simplicissimum omnis compositionis, expertem ex n. 131, adeoque nullam ei volitionem posse uniri (nam sic datur compositionis) sed vel debere esse identificari, vel non posse ei inesse, sicut tamē nobis infint actus vitales per unionem. Quod idem etiam infertur ex immutabilitate DEI, quam probavimus num. 132. quia esse subiectum receptum alicuius actus vitalis, per unionem intrinseci, esset mutari; hac enim de causa creature mutantur.

§18. Ex his iam oritur difficultas gravissima, cui nullus Theologus huculque plenè satisfacere potuit: Arriaga autem de ejus solutione profus desperavit; unde imprudenter à me expectaret aliquid, cui intellectus omnino acquiesceret. Scilicet difficultas est maxima, combinare simplicitatem DEI cum libertate, seu ens absoluē necessarium cum decretis, seu volitionibus contingentibus, aut defectibilibus. Et eadem est ratio de actibus scientie mediae, vel visionis creaturarum absolutè existentium, etiam defectibilibus, ut faciliter patet consideranti.

In hoc tamen Theologi communissime convenient, quid volitiones libertas DEI, vel scientia contingentes, non sint realiter adaequatae distinctione à DEO; cum enim sint actus vitales DEI, adeoque ipsius vita in actu 2do, debent sicutem inadæquata esse intrinseci, adeoque identificari, cum uniri non possint, ut diximus num. 517. & confirmant SS. PP. ex quibus Augustinus tract. 99. in Joannem paulo ante medium scribit. Et ideo non est ista substantia humana verissimè simplex, cui non hoc est esse, quod nōesse; potest enim esse, nec nōesse: at illa Divina non potest; quia id, quod habet, est: ac per hoc non sic habet scientiam, ut aliud illi sit scientia, qua sit, aliud essentia, qua est, sed utrumque unum est. Accedit, quod DEO attribuant voluntatem, tum per modum actus

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

vo-

volitio, & scientia debeat dari ab eterno; nihil autem à DEO dislinctum ab eterno detur, ut habetur ex primis statim S. Scriptura verbis: *In principio creavit DEUS cœlum, & terram: quæ ab omnibus ita exponentur, ut nihil creatum detur ab eterno: item ex Concilio Rhenensi contra Gilbertum Porretanum presente Eugenio III. ubi dicitur: Credimus, solum DEUM, Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum eternum esse, nec aliquas omnino res, five relations, five singularites, vel unitates dicantur, & hujusmodi alia à DEO esse, que sunt ab eterno, & non sunt DEUS.*

Arraga quidem videtur velle, iſa esse tantum verba S. Bernardi: at quamvis Otto Frisingensis id aliquo modo videatur afferere, aliter tamen haber Goffridus in vita S. Bernardi, de quo videtur potest Severinus Binus tom. 3. Conciliorum part. 2da. in editione Colonensi fol. 1334. Est insuper hæc receptissima Theologorum doctrina, solo forte excepto Cajetano, quem tamen alii alter explicant. Quæstio igitur tantum esse potest, an volunties Divinae contingentes (& idem est de intellectibus) sint adæquatæ intrinsecæ DEO, adæquatæ identificatae: an verò tantum inadæquatæ, ita, ut præter essentiam Divinam involvant pro confititivo aliquid aliud, quod communiter vocatur complementum extrinsicum.

519. Ribadeneira (testa Gormaz de DEO n. 787.) refert disp. 15. de voluntate DEI, quindicim diversas sententias. Izquierdo træt. 10. de DEO disp. 31. quest. 4. num. 82. ad quinque classes reducit omnes hac de re diversas opiniones. Gormaz adhuc premissis disp. 14. seqq. 1. ad quatuor classes reducit omnes hac de re diversas opiniones. Prima est dicentium, voluntiem DEI esse ens accidentale, creatum, DEO adjectivè unitum, quo Divina voluntas denominatur contingente voluntate, sicut Persona Verbi denominatur adiectivè unita Christi per unionem hypostaticam. Sed, cum nihil creatum possit esse ab eterno ex nihilo. 518. DEUS autem sit sciens, & volens ab eterno, non autem unitus ab eterno humaniti, hæc sententia, vel ex hoc solo, non potest subsistere.

Altera est quorundam, adstruentium entia diminuta, seu pure denominativa, quæ neque sunt simpliciter identificata cum DEO, neque simpliciter distincta, quamvis sint ante operationem intellectus distinctæ distinctione diminuta, etiam identificata identitate diminuta. Sed istæ entitates diminuta, media inter realiter tales, & præcisæ in conceptu tales, nec simpliciter identificata, nec simpliciter distincta, in nostris scholis caliginem istam discutiat, dicendum, actus contingentes

statum, & non est DEUS, est creature: ergo hæc entitas est creature ab eterno. Rursus, vel talis entitas potest deficere, & actus contingentes DEI etiam poterit deficere, quod tamen illi Authors videntur nolle: vel non potest deficere: & actus DEI contingentes confundentur cum necessariis.

520. Itaque controversia maximè solet esse circa reliquias duas opiniones, quarum una a statu contingentem DEI vult inadæquatæ tantum identificatum DEO, ita, ut præter essentiam DEI involvat adhuc creatum complementum: e. g. decretum liberum creandi mundum præter essentiam, aut voluntatem Divinæ necessariam involvit adhuc aliud aliud creatum: in quo tamen assignavit Authors illi variant, dum alii ipsum mundum, alii actionem producentivam mundi, alii aliquam aliam entitatem modalem adstruunt. In hoc tamen satis communiter convenient, quod istud complementum afferant, non esse neque partialiter formam, vel quasi formam volendi, sed tantum esse applicationem formæ ad denominandum hoc potius, quam aliud objectum voluntatis: formam autem adæquatam dicunt esse voluntatem DEI necessariam.

Ultima vero, seu quarta opinio, afferit, quod volunties DEI libera sunt adæquatæ identificatae cum DEO, ita tamen, ut, licet DEUS necessarius sit, volunties tamen illas deficere possint, non quidem consequenter, sed ex suppositione, quod jam existant: sed antecedenter in primo signo libertatis Divinae in actu 1mo: & quidem in hoc signo tantum deficere possint terminativæ, non vero essentiæ, hoc est, secundum aliquam terminationem, formalitatem, virtualitatem, habitudinem, respectum (que his sunt synonyma) non vero secundum essentiam: eo ferè modo, quo Filatio Divina est realiter identificata cum natura Divina, ita tamen, ut licet natura Divina non sit producita, tamen filio sit producta: & hinc juxta hanc sententiam admittitur in libertate Divina mysterium simile mysterio SS. Trinitatis. Utrunque difficultates sunt maximæ. Quia tamen aliquid dicendum est,

ARTICULUS II.

Quid in hac questione dicendum videatur.

521. Videlicet interim, donec clarior lux caliginem istam discutiat, dicendum, actus contingentes DEI esse adæquatæ identificatae cum DEO. ita Aldrete tom. 2do disp. 9. seqq. 4. n. 1. & Authors plurimi citati ab Izquierdo træt. 10. de DEO disp. 31. quest. 4. num. 95. quibus ipse accedit, & postea accipere adhuc alii multi, ut Gonetus, Espanza, Antonius Perez, Comptonus, Haenodus, Illung, Ulloa, Viva, Gormaz, & apud hunc adhuc alii necdum ab Izquierdo allati: & posse addi adhuc insignes Recentiores in hac nostra, & Diligana Academia hanc sententiam amplexi: quamvis non negem, etiam oppositam magna autoritate firmari. Videtur tamen sententia nostra conformior Angelico; nam quest. 6. de verit. que est de

de prædefinitione art. 3. ad 9. admittit, missionem Personæ Divinæ, eoque involvat aliquem effectum temporalem, licet involvat etiam aliquid eternum, tamen etiam ipsam esse temporalem: attamen vult, prædefinitionem DEI esse eternam, & hinc dat disparitatem his verbis: Sed prædefinition non importat productionem aliquius effectus temporalis secundum suum nomen, sed tantummodo ordinem ad aliquid temporale, sicut voluntas, potentia, & hujusmodi: ergo decretum prædefinitionis non completer per extensam productionem rei temporalis. Rursus quest. 23. de veritate. art. 4. ad 2. de Divina voluntate respectu ad creaturam ait: Dicendum, quod illa habitatudo importata est necessaria, & eterna ex suppositione, non autem absolute. Et non solum secundum quod terminatur ad voluntatem, prout est exemplariter in ratione volendi, sed prout est temporaliter in propria natura: ergo respectus iste ad temporale, in propria natura acceptum, est jam ab eterno, licet non absolute necessarium, sed liberè, & ex suppositione, quod DEUS velit: atqui creatum complementum non est ab eterno: ergo in hoc non stat ille respectus.

Idem quest. eadem de veritate & codem articulo ad 1stum de eadem voluntate Divina ait: Voluntas ad voluntatem habet duplicitatem respectum. Primum quidem habet ad ipsam, in quantum est voluntum: secundum vero habet ad idem, in quantum est producendum in actu per voluntatem: & tertiū est respectus ad ipsam voluntatem: & hic quidem respectus presupponit primum. Primum enim intelligimus, voluntatem velle aliquid, deinde ex hoc ipso, quod vult illud, intelligimus, quod producat ipsum in rerum natura, si voluntas sit efficax: ergo respectus DEI producens, seu actio, que est complementum creaturæ, est posterior respectu DEI voluntis, adeoque non sunt idem, sed totum velle presupponit ad producere, consequenter volito non constituitur per productionem, & multò minus per terminum productum. Rursus 1. part. quest. 23. art. 2. in corpore ait: Prædestinationis non est aliquid in prædestinationis, sed in prædestinatione tantum. Item quest. 34. art. 3. ad 2dum ait: Quidam nomina important relationem DEI ad creaturam, que sequitur actionem DEI in exteriorum effectuum transiit, sicut creare, & gubernare: & talia dicuntur de DEO ex tempore. Quidam vero relatio est, que consequitur actionem non transiit in exteriorum effectum, sed manent in agente, ut facere, & velle: & talia non dicuntur de DEO ex tempore: quibus verbis docet, scientiam, & voluntatem DEI non constitui ex actionibus ad extra transiit, sed ad extra productivis creaturarum: sed ex actionibus metaphysicis ad intra. Item 1ma parte quest. 20. art. 3. ad 3. ubi facit discrimen inter amare, & velle, sic ait: Intelligere, & velle significant solim actus, non autem in sua significacione involvant aliqua objecta, ex quorum diversitate possit dici DEUS magis, vel minus facere, aut velle, sicut circa amorem dictum est: ergo actus intellectus, aut voluntatis Divinae non constituitur ex objectis, que DEUS scit, & vult: & affectus ille, quo DEUS unum præalio amat, est totus DEO intrinsecus. Plures alios textus brevitas gratia omitto.

522. Ut tamen rite percipiatur conclusio nostra, ciendum, juxta nos actus DEI contingentes, sive voluntatis, sive intellectus, realiter adæquatæ eff DEO identificatos, sine illa distinctione reali inter essentiam DEI, & illos actus, ita tamen, ut antecedenter portarent dicti actus deficere, sive non esse, non quidem quo ad essentiam, sed tantum quod terminationem, vel, ut infra milles distinguemus, non essentiæ, sed tantum terminative. Quare concipi debet in signo libertatis Divinae in actu immo essentia Divina indifferens, indifferenter liberæ ad identificantib; sibi, aut terminationem volitionis, aut terminationem nolitionis e. g. mundi, ferè sicut nostra voluntas in signo libertatis in actu immo eff indifferens ad uniadam sibi voluntationem, aut nolitionem objecti. Ex quo sequitur, quod in illi signo prior nec una, nec altera terminatio, concipiatur DEO identificata, adeoque utraque adhuc antecedenter defectibilis. Pariter in illo priori signo neutra concipiatur ut Divina; quia neutra concipiatur ut identificata, vel metaphysicæ connexa cum essentia Divina.

In posteriori vero signo, seu libertatis Divinae in actu 2do, DEUS sibi identificat pro luctu suo ex his terminationibus unam, e. g. terminationem voluntatis pro nolitione: qua ratione redditur volitus mundi Divina, & consequenter indefectibilis; quia, quod DEUS vult, immutabilitate vult. Hinc actus DEI contingentes, eti sunt antecedenter, seu in primo signo libertatis, aut quasi in actu 1mo, defectibiles, non sunt defectibiles consequenter, seu in signo posteriori, aut ex suppositione, quod semel existant. Proportionaliter discurrendum est de actibus contingentibus DEO non liberis, e. g. scientiam mediæ; nam in signo libertatis creata in actu 1mo, quando voluntas creata adhuc concipiatur indifferens ad faciendum e. g. peccatum sub conditione, essentia Divina etiam concipi debet ut indifferens ad hanc, vel oppositam scientiam: in signo posteriori, in quo peccatum est determinate futurum, DEUS sibi identificat, non pro lubitu, sed ex necessitate sua omnisciencia infallibili, hujus potius, quam oppositæ scientiæ terminationem.

523. Quod si contingentiam, vel defectibilitatem sumamus rigorosius, ut accipitur communis, (quia communis dicitur de creaturis) si, inquam, sumamus pro corruptibilitate, pro qua accipit S. Thomas 2. contra Gentil. cap. 25. art. 2. actus illi DEI nullo modo sunt defectibiles; quia nullatenus sunt corruptibles; corruptio enim significat, rem prius existere, & rursum defici, quod in his actus non cadit. Imo si etiam defectibilitatem sumamus minùs rigorosius pro eo, quod tantum antecedenter ad existentiam possit non esse quod essentiam, tamen actus Divini, quos DEUS habet, non sunt dicendi simpliciter defectibiles; quia non sunt antecedenter defectibiles quod suam essentiam, sed tantum quod terminationem: que est tantum defectibilitas secundum quid: nam ex communione simpliciter defectibile dicitur id tantum, cuius etiam essentia, & existentia possit deficere: arqui essentia horum actuum, que

P. 2

est ipsissima essentia Divina, non est defectibilis. Non tamen ex hoc velis inferre, quod Filius Divinus non sit simpliciter, sed tantum secundum quid productus; quia essentia ejus non est producta; nam non est pars ab una denominatione ad alteram, ut patet in millesi exemplis: & debent denominations explicari juxta communem acceptationem Authorum, praesertim SS. PP. juxta quam illud dicitur productum, cuius hypothesis, vel Persona producitur. Quod autem hinc sequatur, aliquid realiter identificatum cum necessario, seu indefectibili, esse terminative contingens, & defectibile, est quidem mysterium superans captiuum nostrum: sed hoc mysterium non gratis admittitur.

524. Nam in primis per complementa extrinseca non videtur, posse explicari libertas Divina, nisi admittendo aliqua, quae partim ipsi adversari alibi, sicut in Philosophia, negant, partim SS. PP. plane non videntur admittere, partim etiam, quae alias difficultates gravissimas inferunt, ut colligere licebit ex probationibus nostra sententia. 2d. Omnes Theologi agnoscunt mysterium ingens in eo, quod DEUS si simul perfectissime liber, ac perfectissime simplex: quare, ut ait Espanza quest. 21. art. 2. in folat. objection. intellectus instruens fide circa unum mysterium, debet sequi dictum fidei circa alterum: & sic nos mysterium libertatis explicamus ad modum mysterii SS. Trinitatis: ut enim in isto identificatur realiter Filius productus cum natura Divina non producta, ita in altero identificatur terminatio contingens cum natura, seu essentia non contingente: & sicut ex eo, quod DEUS cum necessitate unitatis si facundus ad intra, unitas naturae identificatur cum multiplicite Personarum: ita ex eo, quod DEUS cum necessitate simplicitatis sit liber, identificatur necessitas, vel indefectibilitas naturae cum contingenti, vel defectibilitate terminacionis. Et hinc etiam Angelicus 1. part. quest. 25. art. 1. ad 3. videtur dicere, quod operatio DEI (quod intelligendum est de interna, & contingente) se habeat ad potentiam (scilicet intellectum, & voluntatem) sicut Persona ad naturam. 3t. Debet admitti in DEO plus quam unum mysterium; nam datus mysterium Dualitatis, seu Spirator actu, quod prædicatum identificatur realiter Patri, & Filio, realiter inter se distinctum. Nec dubito, datus adhuc plura, quam ista, quae patient in celis. Sed & SS. PP. non sunt validae difficiles in admittendo aliquo mysterio in DEO: & saltem mihi videtur, quod longe citius admissum mysterium aliquod ineffabile, quam ea, quae adversari dicunt. Interim tamen hoc etiam verum est, quod de hac quaefiope apud PP. altum silentium.

525. Sicut autem supr^a num. 524. diximus, quod in signo libertatis Divina in actu primo nulla terminatio concipiatur identificata, ita etiam dicendum, quod tunc nulla concipiatur distincta; quia, cum illud signum sit signum indifferenter Divina, neque concipiatur ultra terminatio identificata, neque ultra distincta, sed indifferens, ut identificetur, vel distinguatur: neque ultra concipiatur stricte jam negligibilis, aut affirmabilis: sicut etiam in creatis in signo primo, seu actu 1mo ad volendum, vel nolendum, ne-

que concipiatur volitus, neque negatio ejus: sed præscinditur ab utraque. Equidem in creatis, quidquid est distinguibile, est etiam distinctum: at non ita in Divinis, sed tantum illud est distinctum, quod non est identificabile: sive sine quo DEUS non tantum in aliquo signo rationis concipi potest; sed sine quo actus aliquando existit. Et hinc defacto nolitus mundi est distinctus a DEO: quia non est amplius identificabilis, non, quod natura Divina ex se sola antecedenter exclusifit ejus identitatem, sed quod consequenter ad identificatam volitionem non amplius possit identificari. Et hinc Haunoldus ait, naturam Divinam non per se ipsam, sed per volitionem esse formaliter separatam a nolitione, Quare nunquam DEUS identificat sibi aliquid antecedenter distinctum.

Neque etiam DEUS potuisse nolle per voluntatem distinctam; quia in signo priori non nullum concipi potest nolitus distinctus, sed primum in 2d, in quo data fuit voluntio, quapropter DEUS non potuit amplius nolle. Si autem in hoc signo DEUS noluisse, exclusa eodem modo, & consequenter impossibilis reddita fuisset voluntio. Nolitus autem mundi, si sufficeret DEO identificata, non habuisset aliam essentiam, & existentiam, quam modo habeat voluntio, scilicet essentiam Divinam: sicut tres Personae habent eandem. Non autem inferas: ergo actus datum nolitus; ad hanc enim illationem non sufficit, dari essentiam, & existentiam nolitionis; sed debet dari etiam terminatio: sicut ad hoc, ut Filius Divinus sit Pater, non sufficit, ut essentia Filii sit Pater; sed debet etiam Filiatio esse Parentitas. Neque enim in Divinis essentia, & existentia communicat omnia sua, aut recipit omnia praedita identificabilitum.

526. Addendum huc aliquid circa sententias Cajetani, cui consernit quibusdam nefas videtur. Hic Author commentans in 1. part. quest. 19. art. 2d. paucis verbis, sine probatione, & objecione, docet, quod voluntio contingens DEI sit perfectius voluntaria, & libera, quod prædicatum voluntaria, ac liber, ait esse conditionem diminuentem: unde, licet DEO potuerit deesse haec perfectio, non tamen, ait, potuisse ei deesse perfectionem, scilicet simpliciter talem. Dein super art. 3. vocat hanc perfectionem non intensivam, sed extensivam. Hanc sententiam, teste Haunoldo lib. 1. tractatu 1. num. 32d. quidam exponunt, quasi voluerit Cajetanus, voluntatem DEI esse DEO superadditam realiter, saltem modaliter. Alii putant, cum voluisse, quod talis perfectio sit simpliciter etiam quoad essentiam, & existentiam defectibilis. In utroque sensu rejiciunt a nobis. Alii alter eum explicant, & ab omni censura vindicant, de quo non debemus multum esse solliciti. Vide Izquierdo traz. 10. disp. 31. num. 107. Hui etiam adverto, quod per Congregationem IX. Generalem nostram in nostris scholis prohibitum sit doceri, actum liberum DEI dicere aliquam rationem positi^m DEO extrinsecam, & in existendo contingentem. Hac autem propositione debet intelligi, ut habeat Gormaz num. 231. de ratione, vel prædicato simpliciter quoad existentiam contingente, non autem tantum quoad terminationem &c. nam hoc secundo modo contingente de-

sensu

fendant plurimi ex nostris etiam Romae in facie Generalis, & nuperim Ulloa. Quare etiam nobis non erit prohibitum, cum plurimi nostris sentire. His præmisisti.

ARTICULUS III.

Probatur nostra conclusio.

527. Probat autem sic. Volitus libera DEI (& proportionaliter est eadem ratio de aliis actibus contingentibus) non potest compleri per aliquod complementum extrinsecum: ergo debet esse adæquare intrinseca: sed neque potest stare in solis prædicatis sub omni ratione necessariis: ergo debet stare in prædicato secundum quid, seu terminativi defectibili. Prima consequentia post rejectas num. 519. duas priores sententias non indiget alia probatio: subfumppum autem probatur ex eo, quod prædicata necessaria sint prorsus indifferentia ad volendum, vel nolendum contingenter, adeoque ipsa sola non possint DEUM potius denominare volentem, quam nolentem. Nec dicas, prædicata necessaria possit hanc denominationem tribuere propter eminentem suam æquivalenciam; quia non minus æquivalentia rationi, quam volunti: unde, nisi aliud accederet, est inintelligibile, quomodo determinante hanc præ opposita denominationem, tribuantur. Dein denominatio DEI volentis e.g. hunc mundum, potuisse deficere, sicut defacto non datur denominatio nolentis: atqui nihil ex prædicata necessaria potest deficere: ergo. Dices, potuisse deficere connotationem ad objectum. Sed hoc connotato, vel aliud aliquid extra prædicata necessaria, vel nihil: si prius: debet de his sententiam tuam: si 2dum: etiam hæc non potest deficere; quia non deficiunt prædicata necessaria.

Si dicas, esse aliquid virtualiter distinctum, non autem realiter, facile convenimus; quia etiam nos non dicimus, terminacionem esse realiter distinctam: sed ad summum dicimus, esse virtualiter distinctam ex suppositione, quod existat, quoniam antecedenter potuisse à parte rei deficere, vide Gormaz de DEO a num. 801. Nec dici potest, superadditum debere tantum relatum, seu relationem rationis; vel enim intelligitur tantum cognitionis aliqua, que DEUM cognoscit, libere volentem: vel fundamentum eius cognitionis. Primum est falsum; quia DEUS volens præsupponit ad nostram cognitionem, immo datur, eti nemo cognoscit. Si 2dum dicatur; explicandum est, in quo confitatur illud fundamentum. Ultima consequentia etiam legitime sequitur: restat probandum 1mum antecedens, in quo tota stat difficultas.

528. Prob. igitur primum ant. Volitus libera DEI (idem est de scientia contingente) datur ab eterno adæquare per statum: ergo non completer per aliquid extrinsecum. consequentia pater ex num. 518. ant. prob. DEUS ab eterno est adæquare libens per statum: ergo volitus libera debet adæquare dari ab eterno. conf. iterum non potest negari. ant. prob. ex communi sensu, quem omnes habent de-

P 3

lum,

529. Confir. 2. ex Izquierdo. Quamvis ratione complementi extrinseci forte DEUS possit aliquo modo denominari liber ab eterno, sicut de facto Antichristus potest denominari aliquo modo liber in ordine ad peccatum, scilicet per alienationem: tamen DEUS non potest denominari ab eterno exercens libertatem; quia exercere libertatem plane significat actuale exercitium, quod, cum ab eterno in hac sententia non deatur, non potest ab eterno DEUS dici exercere libertatem: atqui debet ab eterno dici exercens libertatem, ut videntur omnes SS. PP. & Theologi cum communis omnium sensu unanimiter dicere, & ipsi adverbari in explicandis aliis questionibus: ergo.

Confirm. 3. Exercitum libertatis Divinæ præsupponitur ad exercitum omnipotentia Divina, sed est causa illius: sed hoc in ita sententia non est verum: ergo. min. puto admitti ab adverbari; quia sive per actionem, sive per effectum productum compleatur volitus libera, utrumque est exercitum omnipotentia Divinæ, & nihil potest ad se præsupponit. maj. saltent in aliis materiis ab ipsis adverbari videatur supponi: item clare traditur à S. Thoma cit. num. 521, insuper à Scripturis, & Patribus adstruitur, ut multis allatis textibus probat Izquierdo traz. 10. de DEO disp. 31. quest. 4. num. 105. Sic Psalm. 134. vers. 6. Omnia quecumque voluit, Dominus fecit. Psalm. 17. v. 20. Salvum me fecit, quoniam voluit me. Ecclesiasticus 39. v. 8. Si enim Dominus magnus voluerit, spiritu intelligentie replebit il-

illum. Certe, ut notat Izquierdo, SS. PP. hos textus ita exponunt, ut non causa formalis, sed moralis, aut efficiens, seu latenter efficientem applicans, aut expediens significetur: sane ita exponunt, ut prorsus videantur dicere, voluntatem DEI completam presupponi ad effectum extrinsecum. Accedit, quod alia sensus esthetic: *Omnia, quæcumque DEUS fecit, ea fecit. Salvum me fecit, quoniam salvum me fecit. Si Dominus magnus posuerit actionem repletam spiritu intelligentie, tunc replebit illum spiritu intelligentie, quia videtur omnino inconveniens.*

530. Confirm. 4. Si DEUS potest dominari ab æterno volens absolute, etiam complementum absolute ab æterno non existat, sed tantum per alienationem; tunc etiam, & magis potest denominari volens conditionate, seu habens decreta subiectivè absolutum, & objectivè conditionatum, etiam complementum existat per alienationem: sed hoc, saltem in nostrorum principiis, non videtur auctus indeterminate acceptos, qui sunt objectum scientie mediae, est etiam ille determinate acceptus, qui est objectum scientie visionis: cùmque hic non debet existere per statum ad hoc, ut compleat scientiam visionis: per alienationem autem jam detur, nihil deest ad scientiam visionis, seu, ut DEUS actu denominetur sciens scientia visionis. Minus adhuc hac exceptio adversariorum valet in ordine ad decreta DEI, que tendunt determinate ad individuum, quod discernunt, & ad quod determinant: adeoque decretum conditionatum, & absolutum habent idem objectum, consequente etiam idem complementum. Interim tamen ista scientia, argue decreta, sunt, saltem antecedenter, realiter separabiles, & potest una sine altera, ac unum decreto sine altero dari, ut negari non potest (& ex hac separabilitate putant aduersari, sententiam nostram efficacissimum impugnari) unde concedere nequeunt, quod sicut realiter indentificata: quin si identificata forent, sequeretur, DEUM habere innumeris decreta omnino absolute contingencia circa res nunquam extiratas, & quidem non libera: quia utique non possunt admitti.

532. Prob. ant. superiorius 2. DEUS non tantum vult res quomodounque, sed vult propter certos fines, vel suo modo motiva, aut qualitas morales: vult aliqua tantum permisive, alia intentive: hoc est, quædam tantum decernit permettere, alia etiam prædefini: sed hi respectus decreti Divini ad fines, vel motiva, explicari non possunt per complementa extrinsecas: ergo, maj. videtur innegabilis, & oppotuit dicere, ait Izquierdo tract. 10, disp. 31, num. 213, est DEUM conjectare in indignitatis angustias. min. prob. res ipsa per se, e.g. beatitudo hominis, est prorsus indifferens, ut debet propter merita præcedentia, vel non: peccatum est indifferens, ut permitatur ad ostendendam misericordiam, vel ad ostendendam iustitiam; actus aliquis exterior, non peccaminosus, est indifferens, ut à DEO intendantur; qui potest esse occasio boni: vel ut tantum permitatur; quia potest homini esse occasio mali: vel etiam, quia DEO magis placet, poni alium: ergo, per ipsa ipsa objecta non determinatur DEUS ad decernenda ista ob hanc

531. Confir. 5. ex P. Francisco Rhem in Theologis anno 1628. Dilecti editis. In sententia aduersariorum difficultime, aut omnino non potest assignari discribent, aliquid à parte, tui inter scientiam medium, & scientiam visionis: & consequenter neque inter unum decretum subiectivè, & objectivè absolutum: & alterum subiectivè absolutum, objectivè tamen conditionatum; nam sunt eadem prorsus constitutiva, scilicet voluntas DEI necessaria, & objectum, seu actio: atque objectum, vel actio conditionate existens, & absolute, existens sunt realiter idem, ut pro-

batum num. 435. Si respondeant, etiam nos admittere num. 412, quod objectum scientie visionis, & objectum scientie mediae, non sint idem: replico distingendo illatum: non sunt idem adquæat, omitt, inadquæat, neg, nam omne, quod est objectum scientie visionis, est etiam objectum scientie mediae: sed non vicissim; quia scientia visionis videt actum absolute futurum determinatè in specie physice infinita, in modo in individuo: scientia vero media non videt eum determinatè, aut solum, sed indeterminatè, disjunctivè, seu cum pluribus aliis ejusdem speciei, quia videtur omnino inconveniens.

530. Confirm. 4. Si DEUS potest dominari ab æterno volens absolute, etiam complementum absolute ab æterno non existat, sed tantum per alienationem; tunc etiam, & magis potest denominari volens conditionate, seu habens decreta subiectivè absolutum, & objectivè conditionatum, etiam complementum existat per alienationem: sed hoc, saltem in nostrorum principiis, non videtur auctus indeterminate acceptos, qui sunt objectum scientie mediae, est etiam ille determinate acceptus, qui est objectum scientie visionis: cùmque hic non debet existere per statum ad hoc, ut compleat scientiam visionis: per alienationem autem jam detur, nihil deest ad scientiam visionis, seu, ut DEUS actu denominetur sciens scientia visionis. Minus adhuc hac exceptio adversariorum valet in ordine ad decreta DEI, que tendunt determinate ad individuum, quod discernunt, & ad quod determinant: adeoque decretum conditionatum, & absolutum habent idem objectum, consequente etiam idem complementum. Interim tamen ista scientia, argue decreta, sunt, saltem antecedenter, realiter separabiles, & potest una sine altera, ac unum decreto sine altero dari, ut negari non potest (& ex hac separabilitate putant aduersari, sententiam nostram efficacissimum impugnari) unde concedere nequeunt, quod sicut realiter indentificata: quin si identificata forent, sequeretur, DEUM habere innumeris decreta omnino absolute contingencia circa res nunquam extiratas, & quidem non libera: quia utique non possunt admitti.

532. Prob. ant. superiorius 2. DEUS non tantum vult res quomodounque, sed vult propter certos fines, vel suo modo motiva, aut qualitas morales: vult aliqua tantum permisive, alia intentive: hoc est, quædam tantum decernit permettere, alia etiam prædefini: sed hi respectus decreti Divini ad fines, vel motiva, explicari non possunt per complementa extrinsecas: ergo, maj. videtur innegabilis, & oppotuit dicere, ait Izquierdo tract. 10, disp. 31, num. 213, est DEUM conjectare in indignitatis angustias. min. prob. res ipsa per se, e.g. beatitudo hominis, est prorsus indifferens, ut debet propter merita præcedentia, vel non: peccatum est indifferens, ut permitatur ad ostendendam misericordiam, vel ad ostendendam iustitiam; actus aliquis exterior, non peccaminosus, est indifferens, ut à DEO intendantur; qui potest esse occasio boni: vel ut tantum permitatur; quia potest homini esse occasio mali: vel etiam, quia DEO magis placet, poni alium: ergo, per ipsa ipsa objecta non determinatur DEUS ad decernenda ista ob hanc

potius, quam alium finem, ob hoc, vel aliquid motivum, intentive potius, quam permisive.

Respondent aduersari primo. Quando DEUS vult aliquid propter alterum e.g. sanitatem conferre homini propter preces; tunc determinatio, vel connexionio sanitatis cum precibus fundatur in hac veritate conditionata: *Si non darentur preces, non daretur sanitas.* Sed contra: hoc est falsum; nam sep̄simè DEUS concedit aliquid propter preces, tamen concessus, etiam non rogaretur, ut est innegabile; alia debet remittere dicere, quid, quando DEUS hominibus orantibus ante mensam dat cibos, eos numquam daret, si non orarent. Item DEUS dat gratiam, ut homo consentiat, datus tamen etiam illam, quamvis homo non consentiret: & hoc semper contingit, quando dat gratiam sufficiens, quam etiam date oīne fine, ut homo bene agat, quamvis iste non velit. Dein potest utique DEUS simul intendere duos fines, saltem in actu primo adæquatos, ita, ut, quamvis deficeret unus, tamen non deficeret effectus. Saltem est innegabile, quod DEUS possit ita intendere finem, vel rem velle propter duo motiva: quo casu decreta, habet speciale modum tendendi, qui non est explicabilis per illam veritatem conditionalem.

Respondent secundò alii, dari in DEO complacentias necessarias de quibusunque combinationibus possibilibus unitis cum altero, tanquam finis cum medio, formanter infinitis. (Saltem syncategorematice) distinctas, prout scilicet possibilis sunt combinations syncategorematice infinites, in actionibus vero dari respectus essentiales, vel transcendentaltes ad has complacentias, adeoque ipsis actionibus inesse respectum aliquem immediatum ad complacentias, hoc est, cuique actioni speciali ad speciem complacentias, & consequenter inesse mediatum respectum ad various fines, unum, vel plures &c. ita, ut una actione habeat respectum ad humum, vel hos fines, alia vero ad alios &c. ideoque rem produci ex hoc potius, quam alio fine, esse produci per talem, & non aliam actionem.

Sed quidquid sit de hac complacentia, de qua pauca num. 517, isti respectus transcendentaltes communiter, saltem à nostris, in Philosophia non admittuntur, quando agitur de causa finali, vel morali: unde etiam non tantum quilibet actio non debet respicere omnes has complacentias, sed nullas; sicut juxta aduersarios effectus ipse indifferens per actionem productus nullas respicit: & planè hi respectus gratis adhucuntur; quis enim credit, esse physicè aliam actionem, si producuntur pluvia propter preces in fiscitate, quam si producuntur propter peccata ad puniendos homines inundantia imbrum? qui credit, meam ambulationem esse intrinsecè aliam, si ambulem propter visitationem templi, quam si propter sanitatem? aliam intrinsecè comelitionem, si propter honorem DEI, quam si propter gustum meum comedam?

533. Confir. Visio beatifica datur propter merita: estisque ipsa actio vitalis, non producatur per aliam actionem: ergo juxta aduersarios ipsa met debet habere essentiale respectum immedietum essentiale ad complacentiam de his meritis, ut dictum est, & consequenter media-

tum ad hanc merita: adeoque deberet non tantum quod intensionem, sed etiam quod essentiale aliud prædicatum physicè differre visio concepta ob duo merita ab alia collata ob tria: item deberet differre multò magis visio beatifica parvolorum, qui eam acceperunt ut hereditatem, à visione adulorum, qui eam acceperunt, ut coronam, quod nemo admittit. Conf. 2dō. DEUS peccatum aliquando decemit permittere ad ostendendam suam misericordiam in condonatione: aliquando ad ostendendam iustitiam in æterna punitione: ergo peccatum, quod etiam est actio aliqua vitalis, deberet habere essentiale connexionem, aut cum offensione misericordia, seu condonatione, aut cum offensione justitiae, & punitione æterna: ergo unum est essentiale impunibile poena æterna, alterum est essentiale irremissibile: cùmque aliquem ex his finibus DEUS semper intendat, omnia peccata, aut unum, aut alterum prædicatum haberent: quod tamen aduersarii non facile admittunt, nec possunt admittere in hac providentia.

Confir. 3. Anima nostra rationalis creatur, adeoque ex communi, saltem nostrorum, non producitur per actionem dilatam: ergo ipsa deberet habere intrinsecum essentiale respectum ad finem supernaturalem, ob quem de facto producta est: adeoque ipsa esset ens supernaturale, quod non potest ullo modo admitti. Iterum non potuerunt illi homines Adamus, & alii, cum suis animabus, produciri in statu pure naturæ, quod non convenit cum definitionibus Pontificum. Eadem difficultas est in materia prima. Nec dicas, animas tantum esse essentiales ordinabiles, non autem ordinatas ad finem supernum; nam posito, quod ipsa existant, datur necessario totum decreta actu ordinans: ergo ipsa post se trahunt actualem ordinationem, nec posse finis haec esse: imo, etiam actu non existenter, cùm tamen jam ab æterno detur decreta eas ordinans ad finem supernaturalem, deberent jam esse ita ordinata.

Confir. 4. In hac sententia explicari non potest condonatio peccati habitualis purè extrinseca; cùm DEUS, ut hanc faciat, prouidet nihil producere debet. Dicitur, ipsam revelationem hujus condonationis posse esse complementum decreti condonativi. Sed in primis revelatione supponit condonationem jam factam, & non continuat. Dein, unde probatur, quod DEUS id semper revelare debet; cùm utique, saltem absolutè, plures causæ sint possibilis, in quibus talis revelatio dari non debet? Certe non video, cur non saltem in statu pure naturæ potuerit revelationem omittere, maximè circa peccatum leve. Eadem difficultas est videtur in explicanda purè extrinseca relaxatione, vel remissione voti.

534. Probatur idem anteced. 3. DEUS non tantum est liber ad volendum, sed etiam ad nolendum, & quidem ad positiæ nolendum omnia: sed hoc non potest explicari in adversa sententia: ergo, maj. est S. Thomas 1. contra Gentil. c. 81. ubi sic ait. Potest igitur DEUS velle non esse quamcumque rem aliam præter se: & loquitur de quacumque re collectivè; hoc enim clare probat ejus ratio, quod scilicet, quacumque re deficiente, non tollatur totaliter ratio boni respe-

respectu DEI, quæ nunquam tollitur à DEO, si maneat ipse, etiam sublatis omnibus collectivè creaturebus. Eadem maj. planè videtur supponi à SS. Patribus, qui certè libertatem DEI perfectissimam statuunt circa creanda, vel omittenda, inque eandem voluntatem Divinam referunt facta, & non facta &c. qui certè nunquam negassent DEO possibile hoc decretum positivum: *Nolo creare ullam creaturam; quia nulla indiget.* Sed hac maj. confirmabit adhuc magis ex paulo post dicendis, min. videtur satis clara; cum pura negatio non aliud præstaret, quām puram omissionem; nisi quis velit dicere contra communem, quod negationes sint aliquid positivum, scilicet ens diminutum.

Conf. DEUS est liber ad non lendit aliquid, vel omnia ex hoc potius, quām alio fine, ex uno, vel pluribus: ergo est liber ad positivē non lendit omnia, & ad decretum, quod non potest compleri per aliquid extrinsecum. ant. negant Quirios, Platelius, & alii: sed Izquierdo tract. 10. disp. 31. num. 244. ait, hoc effidare manus, & devorare absurdum, pro quo vitando tam multa sunt inventa. Arriaga autem disp. 28. sej. 1. subsec. 6. num. 42. ait, hanc responsione esse improbabilem. Et fanè nunquam credam, SS. PP. hoc DEO negaturos suffiisse: certè longè citius admisissent aliquid mysterium in DEO (cum alias in admittendis mysteriis non fuerint adeò difficultes) quam ita restringerent libertatem Divinam, in qua tamen omnes agnoscunt magnū mysterium. Et qui negat, DEUM posse intendere hos, vel illos fines, dum nullus, neque ad velle, neque ad nolle, necessitat. Et quod (ut recte Haunoldus l. 1. num. 342. ait) cur DEUS non potuisse sic decernere: *Nolo creare mundum; quia video lapsum Adamum, quoniam non curarem lapsum Luciferi?* cum præterim, ut ait Arriaga, nolito alijcuius rei posse esse utilitas ad diversos fines.

§35. Unde non potest recurrī ad puram omissionem liberam; per hanc enim nunquam explicari potest, quod DEUS aliud nolit ex hoc potius, quām ex alio fine; quia ad hoc requiri manifeste specialis modus tendendi. Si fors dies, DEUM tantum cognoscere illas fines, non tamē aetè voluntatis in illis tendere, ut dicitur de pura omissione libera voluntatis creatrix. Resp. 1. redire difficultatem de ipsa scientia, ut paulo post patebit: 2. esse valde absurdum dicere, quod DEUS necessariò debeat purè omittere, & non possit positivè nolle; cum utique DEO debeat possibile esse etiam materialiter perfectius exercitum libertatis sui, & utique perfectius sit positivè nolle, quām purè non velle; inquit ex hac ratione Arriaga tract. 27. num. 81. de DEO. Et disp. 29. num. 23. infra, in DEO non posse dari puram omissionem liberam, quamvis n. 426. ei quod hoc non confenserimus.

Conf. Causa, quo DEUS nihil creasset, & in aeternum nihil creare voluisse, habuisset tamen eandem scientiam medium, quam modò habet, positivè talem, & quidem contingenter: per quid autem tunc suiffet completa? Adversari videtur respondere per statum conditionatum objecit. At præter jam dicta num. 320. Et 31. hæc responso videtur mihi valde difficultis ex eo, quod hac ratione denominatio

exer-

DEI scientis nunquam per totam aeternitatem suffit data tota per statum, & tamen DEUS debuit ab aeterno, & in aeternum dici actualiter sciens scientia contingentia: unde neque suffit denominatio successiva, sicut annus, & mensis, quorum partes solum successiva debent omnes realiter existere: sed DEUS actualiter sciens scientia contingentia per totam aeternitatem nihil habuisset per statum, nisi scientiam necessariam: quod fanè est magnum, & mihi imperceptibile mysterium.

§37. Argumenta hucusque allata patait se vitare Martinez in manuscriptis, & alii, præterim Recentiores, configiendo ad certum modum, quem afferunt habere omnes illos respectus, & quasi tendentias, quas nos tributimus terminatio: & isto volunti compleri voluntem Divinam. Nec sunt solliciti, in quo subiecto recipiatur, quamvis in DEO recipi non possit; nam etiæ esset in concavo linea, parum eorum intercesserit. Alii vero hunc modum vix non explodunt. At ego eum, non quidem expoundendum, sed nec sufficientem exigitmo huic difficultati solvenda. Et in primis unus tantum adstruxi nequit; nam deberet solum unus compiere scientiam medium, qua compleri non possit tantum per statum conditionatum objecit, ut non inefficaciter hucusque videtur ostensum: quo posito, scientia media deberet habere aliud complementum, quam decretum, aut scientia visionis; quia tota separabilis est, & etiam tota praæsupponitur ad decretum DEI: & hic etiam modum complexis scientiam medium, deberet esse impedibili, & determinabili, ad hominem; alias manifeste rueret libertas humana: alter deberet completere decretum DEI, & scientiam visionis. At modus complexis scientiam medium non levem patiut difficultatem ex eo, quod est creatura, solum aliquando absolute existens, vel existitu antecedenter ad omne liberum decretum DEI: nec esset liber DEO; quia scientia media DEO libera non est, & decretum liberum antecedet. Et quamvis forte dici posset esse subiectus libertati Divinae quoad existentiam existentes (quia juxta adversarios denominatio scientia est successiva, nec exigunt omnes partes simul existere) tamen non est subiectus libertati Divinae quoad existentiam simpliciter talem; quia tandem deberet aliquando necessariò existere; cum denominatio successiva solum existat aliquando omnes partes dari: hoc autem non puto conforme esse menti SS. PP. 2dō difficultate explicatur, quonodo hic modus non praæsupponit jam scientiam DEI de futuris, ut (cum absolute necessariò non sit) possit à DEO, directo per illam scientiam, contingenter produci: & quidem potius hic habens connexionem cum tot infinitis conditionatè liberè futuris, quām aliùs habens connexionem cum aliis, & insuper salvi libertate. Certè juxta adversarios videtur eaco modo debere produci, vel quasi refutare ab omnipotenti DEI, supposita futuritione conditionata actuorum, vel effectuum creatorum, quæ videtur nullatenus admittenda.

§38. Ulterius argumenta nostra, solum plura, hunc, vel hos modos, quicunque admittantur, impugnant; nam & isti non possunt existere ab aeterno: & in tempore deberent esse

exercitum non tantum libertatis, sed eodem modo omnipotenti Divino: nec videtur congruere communi opinioni, existimanti, totum concrenum volentis, scientie &c. esse vitale: minimè autem per hos modos explicari potest decretum DEI omnia nolentis; quia tunc etiam nollet hunc ipsum, vel hos ipsos modos: quo casu etiam nullatenus posset per eos completi scientia media, ut patet consideranti. Antequam autem dicere (ut aliqui videtur dicere) quod DEUS, quando nollet quidquam producere, tamen debeat producere modum aliquem, qui compleat ejus voluntatem, adeoque, quod DEUS non possit esse per omnem aeternitatem à parte potius omni creatura: antequam, inquam, hoc dicere, mallem admittere, nescio, quorū mysteria in DEO; qui videtur mihi nullo modo congruere hac assertio SS. PP. aut commentarii Theologorum opinioni, de quo videatur Izquierdo tract. 10. disp. 31. num. 68. ubi ait, se existimare, esse de fide, quod DEUS potuerit per totam aeternitatem nihil extra se producere.

Confirm. Si DEUS nihil crearet præter illum modum, deberet hic esse identificatus cum sua duratione, adeoque ab intrinseco exteriori item cum sua ubicazione, adeoque que immobilityl debet dici. DEUM debet, plura, & plura entia modaliter semper producere. 2. Hic modus non haberet subiectum, quod videtur esse contra existentiam modi: vel DEUS deberet etiam substantiam aliquam producere. Si etiam dicas, eum supernaturaliter conservari posse sine subiecto, tamen non esset, nec substantia, nec accidentis, adeoque in genere entis incogniti antiquis, prob. non esset substantia; quia haec exigit accidentia, quamvis in possum supernaturaliter spoliari: hic autem modus omnia à se distincta excluderet: neque esse accidentia; quia haec salem exigit naturaliter messe subiecto substantiali: hic autem modus omnem substantiam excluderet.

Varia alia argumenta adducit Izquierdo loco cit. Ulla, & alii, que brevitate causa omitto. Addo solum, quod adtrumenta complementa extrinsecum hinc inde magna difficultates incurrant circa varias Theologicas opiniones, & ut ait Izquierdo tract. 10. disp. 31. queb. 4. num. 202. quia compendius prædicti incendat: unde, cum utrinque incurrant difficulties maximæ, malum falso uno eas transfigurare, post quas planior dein via occurrit, quaque, solum mihi, existimat à SS. PP. magis indiget: & hinc mihi videtur nostra sententia præ opposita defendenda; quia aliqua defendi debet. Quid absolute verum sit, patebit, ut speramus, in co-

ARTICULUS IV.

Respondetur objectionibus.

§39. O B. 1. Evidens signum distinctionis realis est mutua separabilitas: sed inter existentiam Divinam, & voluntatem liberam mundi, datur mutua separabilitas: ergo datur distinctio realis. Confirm. Separabilitas quoad locum, vel tem-

R. P. Ant. Mag. Tbol. Tom. I.

pus, est evidens signum distinctionis realis: ergo etiam separabilitas quoad existentiam. Resp. dist. maj. est signum distinctionis separabilitas essentialis, seu quoad existentiam. conc. maj. separabilitas tantum terminativa, seu quoad terminationem, aut denominationem, & quidem separabilitas tantum antecedens, non consequens. neg. maj. & dist. min. datu separabilitas essentialis, seu quoad existentiam. neg. min. tantum terminativa, seu quoad terminationem, vel denominationem, & quidem tantum antecedens, non consequens. conc. min. & neg. conf. Sensus distinctionis patet ex num. 522. Hoc argumentum, ut Gormaz, ait, est petitio principi; quia adversarii assumunt tantum principium, quod aliquid tantum terminative separabile non possit esse identificatum DEO, idque ultenius non probant.

Ad confirm. neg. conf. Quæ separantur quoad locum, vel tempus, sunt necessariò creaturae; DEUS enim est necessariò aeternus, & immensus: ergo separantur simpliciter quoad existentiam; neque enim in creatis admitti debet mysterium simile mysterio Trinitatis. Ubi tamen nota, nos non admittere, quod terminatio, & essentialia Divina distinguuntur quoad existentiam, in hoc sensu, quasi darentur duæ illarum existentiae separabiles; hoc enim est falsum sed tantum, quod existentia sit necessariò identificata existentia, terminatio vero potuisse illi existentia non identificari, adeoque nullam habere existentiam. Dices: ergo juxta nos aliquid, quod de facto est DEUS, scilicet voluntio mundi, potuisse non esse, & quod defacto non est, facilius nolitus, potuisse esse DEUS: hoc est imperceptibile: ergo. Responde iterum Gormaz, hoc argumentum est petitionem principii: ego dist. 1. part. illat; potuisse non esse essentialiter, neg. tantum terminativè. conc. dist. etiam 2. part. antecedenter, conc. consequenter, neg. illatum. & dist. sic min. sublumpa, neg. conf.

§40. Ob. 2. Mysterium SS. Trinitatis est longè aliud, quam nos singulum mysterium libertatis Divinae: ergo non est pars ab uno ad alterum. prob. ant. In illo mysterio tantum verificatur, quod duo realiter distincta identificantur realiter in tertio: non vero, quod duo realiter distincta sint divisa identificabilia eidem tertio, ita, ut unum sit, & alterum non sit, seu non existat: ergo. Resp. dist. ant. est aliud materialiter, conc. ant. formaliter, neg. ant. & conf. ad prob. neg. conf. Unique non convenientia duo hoc mysterium quoad omnia, sed in eo, quod duo realiter identificantur non convenientia quoad omnia prædicata: e.g. in priori *Natura est communis, filio non est communis; natura non est producta, filio est producta.* in 2dō natura est necessaria: terminatio est contingens.

Quod autem in mysterio priori omnia realiter identificantur simul existant: in 2dō autem etiam quidem realiter identificantur simul existant, seu simul sint non vero simul sint, quæ realiter antecedenter identificantur fuerint, ostendit quidem, est hoc mysterium materialiter, sed non formaliter aliud; neque etiam difficultius; quia, ut recte Ulla de DEO disp. 1. num. 79. in contradictrio non datur magis, & minus: ergo si possunt in Divinis vinci prædicata priora, poterunt etiam po-